

39(497.781)(062)

Душица Брачиќ (Северна Македонија)
 Институт за етнологија и антропологија
 Природно-математички факултет
 Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
 е-пошта: dusica.bracic@gmail.com

ivea
 "SS. CYRIL AND METHODIUS" UNIVERSITY IN SKOPIE
 FACULTY OF NATURAL SCIENCES AND MATHEMATICS
 INSTITUTE OF ETHNOLOGY AND ANTHROPOLOGY

INTERNATIONAL CONFERENCE
 "MACEDONIA IN ETHNOLOGICAL
 AND ANTHROPOLOGICAL SCIENCE –
 FROM WITHIN AND BEYOND"

Conference Program

Link: meet.google.com/tja-jggv-gvc

20 Years since the Foundation of the Institute of Ethnology and Anthropology
 and 25 Years since the Launch of the EthnoAnthropoZoom Journal
 [September 12-14, 2025, UKIM Congress Center, Konjско Village, Ohrid]

МЕЃУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА „МАКЕДОНИЈА ВО ЕТНОЛОШКАТА И АНТРОПОЛОШКАТА НАУКА: ОДНАТРЕ И ОДНАДВОР“ (12-14 СЕПТЕМВРИ 2025, КОНГРЕСЕН ЦЕНТАР НА УКИМ, КОЊСКО, ОХРИД)

За потеклото на името на селото Коњско, Охридско, постојат неколку толкувања. Едно од нив вели дека селото го добило името по овчар доселеник од прекупланинското преспанско село со истото име. Токму тоа „премостување“, од едно на друго место, беше симболиката и на меѓународната конференција на Институтот за етнологија и антропологија, насловена како „Македонија во етнолошката и антрополошката наука: однатре и однадвор“, одржана од 12 до 14 септември 2025 година во Конгресниот центар на УКИМ, во Коњско, Охрид.

Поводот беше двоен јубилеј: 20 години од основањето на Институтот за етнологија и антропологија и 25 години од првиот број на списанието „ЕтноАнтропоЗум“. Во текот на трите дена конференциската програма, беа опфатени 39 презентации од 47 учесници од 11 земји. Учесниците на конференцијата беа дел од кадарот на Институтот, како и колеги етнологи и

антрополози од Македонија, но и долгогодишни колеги од соседните земји и пошироко, а се разбира, се направи простор и за вмрежување со нови истражувачи.

Фото 1. Ректорката на УКИМ, проф. д-р Билјана Ангелова на отворањето на Конференцијата

Фото 2. Деканот на ПМФ, проф. д-р Даворин Трпески на отворањето на Конференцијата

Фото 3. Раководителката на ИЕА, проф. д-р Илина Јакимовска на отворањето на Конференцијата

Фото 4. Учесници и гости на отворањето на Конференцијата

За да се разбере важноста на овие јубилеи, мора да се погледне во минатото, речиси седумдесет децении наназад. Институтот за етнологија и антропологија при Природно-математичкиот факултет е резултат на повеќедецениска истрајност, ентузијазам и убеденост дека етнологијата и антропологијата имаат суштинска улога во разбирањето на (нашето) општество. Од прекилот на Одделението за етнологија во 1953 година, преку упорните иницијативи и отпори на генерации ентузијаста, до конечното институционализирање во 2005 година. Таа истрајност, израсната од „вакуумот“ на маргините, ја претвори етнологијата и антропологијата во Македонија во живо и отворено поле кое денес ги обединува науката, наставата и теренот. Секако, сето ова заслужи достоинство да се обележи, преку низа настани што ги организираше Институтот во текот на 2025 година, меѓу кои и оваа конференција.

Во раните утрински часови на 12 септември, ходниците на Конгресниот центар на УКИМ во Коњско веќе се разбудиле од гласовите и чекорите на учесниците. Се среќаваа стари колеги, се запознаваа нови, се разгледуваа постерите и меѓусебно

се читаше богатата програма. Мирисот на кафе се мешаше со утринскиот воздух од Охридското Езеро, додека сите го очекуваа почетокот на тридневното дружење и споделување знаења и искуства.

Денот продолжи во големата конференциска сала, каде што се слушаша поздравните говори и убави желби на ректорката на УКИМ, проф. д-р Биљана Ангелова, на деканот на ПМФ, проф. д-р Даворин Трпески, и на раководителката на Институтот, проф. д-р Илина Јакимовска. Професорката Јакимовска даде кратка ретроспектива на придонесот на професорката Анета Светиева за развојот на Институтот. Во прилог на свеченото отворање беше прикажан триесетминутен филм составен од архивски фотографии на колегата фотограф од Словенија, Жоже Рехбергер Огрин. Така, учесниците имаа можност да се навратат или да се запознаат со одредени спомени од историјата на развојот на Институтот, како и да се потсетат на колегите етнологи и антрополози кои денес ги нема, но кои оставија свој белег во ИЕА.

Што се однесува на самите презентации на учесниците, темите првиот ден ги истакнаа односите помеѓу фолклорот, антропологијата и секојдневниот живот, како и примената на дисциплините во современиот контекст на културата и политиките на сеќавања. Денот заврши со посебен сегмент посветен на четврт век од првиот број на „ЕтноАнтропоЗум“, во којшто проф. д-р Љупчо Ристески ја „прошета“ публиката низ визуелниот и концептуалниот развој на списанието, со промена и адаптација на графичкиот дизајн во текот на годините, како и со новите форми на пристапност, односно вметнување опција за аудиоследење на текстовите.

Вториот ден од конференцијата започна со постсоцијалистичкото наследство на Македонија, но и прашањата за идентитетот, видливоста, академската и музејската политика во проучувањето на наследството. Исто така, сесиите продолжија со дискусии за важноста на регионалните истражувања и интердисциплинарните пристапи. Така, се имаше можност директно да се слушне како „однавор“ се истражува и се пишува за Македонија.

Вечерта, во топла и пријателска атмосфера, се одржа „Музичка вечер на наследството“, посветена на колекционерите Петер Ендендајк и Анемик ден Ујл, како долгогодишни вљубеници во балканската традиционална музика и нејзини неуморни истражувачи. Нивната заедничка страст, започната уште во 1980-те, ги однела низ многу земји на Балканот, каде што со посветеност собирале, документирале и зачувувале музички записи и изданија од регионот. За нивниот придонес, како и за нивната голема донација на собраните материјали во Институтот, беше врачена благодарница од професорот Ристески. Вечерта продолжи со неформално дружење, а просторот беше исполнет со звуците на старите чалгии од Ваташа.

Третиот, последен ден од конференцијата, се заокружи со презентации на кои можеше да се слушне и за македонските народни игри, етнографски филмови, родови прашања, кои ги обединија своите трудови околу прашањето за припадност и нови методолошки насоки во истражувањето на културното наследство.

Симболично, последната сесија заврши со проекција на етнографскиот филм „Хембој“ на етнологот Елизабета Конеска.

Покрај темите и настаните, конференцијата ќе се памети и по разговорите, оние што започнуваа во салата, како дел од дискусиите по секоја сесија, а продолжуваа во дворот, меѓу кафе, под топлото сонце и гласови полни со нови идеи. Тие неформални средби ја создадоа вистинската атмосфера на блискост и заедништво.

Конференцијата заврши во попладневите часови, со благодарности и аплауз, но најважно, и со заеднички заклучок дека за етнологијата и антропологијата во Македонија одамна не треба да се прашува „дали се тие потребни“, туку „како понатаму со нив?“

Како и селото Коњско, чиешто име носи приказна за преминување и поврзување, така и оваа конференција стана место на премостување. Како еден вид на потсетник дека институциите и политиките на работа и развој можеби се движат бавно, но љубопитноста, ентузијазмот, меѓусебната поддршка секогаш одат чекор (по)напред.

До следниот јубилеј!